

Energetska razprava: Trajnostna energija v Podravju

Zapis

KDAJ: 3. april 2012 ob 16. uri

KJE: [Zavod PIP, Gosposvetska 83, Maribor](#)

V Mariboru je v soorganizaciji društva Focus, Zavoda PIP, Greenpeace in Slovenskega E-foruma 3. aprila 2012 potekala razprava Trajnostna energija v Podravju. Sogovorniki na razpravi so bili:

- ▶ Dejan Savič (Greenpeace Slovenija)
- ▶ Lidija Živčič (Focus, društvo za sonaraven razvoj)
- ▶ Peter Vrtič (Fakulteta za energetiko, Univerza Maribor)
- ▶ Gorazd Marinček (Slovenski E-forum).

Uvodoma je Dejan Savič povedal, da EU s Kažipotom za energijo za 2050 nakazuje prehod na pametno rabo energije, t.j. smer razvoja energetike proti učinkoviti rabi in obnovljivim virom energije in proč od fosilnih in jedrskih goriv. EU je tako za prihodnjo finančno perspektivo namenila 20 % skladov za namen boja proti podnebnim spremembam, kar odpira dobre možnosti, da Slovenija z denarjem EU okrepi sektorja učinkovite rabe (URE) in obnovljivih virov energije (OVE), ki po Savičevi oceni lahko prineseta potenciala razvoja v regije in lokalne skupnosti, ter odpreta priložnosti za podjetja in nastajanje delovnih mest. Izpostavil je še, da se projekt TEŠ 6 legitimira z doseganjem ciljev za 2020, vendar pa so cilji OVE/URE in TEŠ 6 v velikem konfliktu.

Peter Vrtič se je sicer strinjal z Dejanom Savičem, vendar je poudaril, da bomo težko dosegli cilje OVE do 2020, težko bo predvsem doseči 10 % cilj za OVE v prometu. Letna rast porabe električne energije pomeni, da bomo morali zagotavljati kapacitete. Razpršena proizvodnja je izziv za prenosna omrežja, ki jih je potrebno prenavljati. Pojem trajnostne energetike si vsak razloži po svoje. Za Petra Vrtiča to pomeni zagotoviti zadovoljevanje potreb po energiji danes, ne da bi onemogočili zadovoljevanje potreb po energiji prihodnjim generacijam. Imamo na voljo različna orodja: URE, OVE, soprodukcija... Ključno je, da se premikamo proti samooskrbnosti regij – ni nujno, da gre za statistične regije, pomembno je, da gre za zaključene enote, področja. Ko si bodo regije opredelile potenciala in začele delati na samooskrbnosti, se bodo OVE hitro razmahnili. Gre tudi za pozicioniranje regije s svojimi viri v okolju. Vsaka regija identificira svoje vire, če so presežki energije, naj se naredi prostor za izkoriščanje virov in razvoj gospodarstva. Gospodarstvo je tesno povezano z energijo, saj je BDP tesno povezan s porabo energije. Električna je ključnega pomena, saj v transportu vodik ni več aktualen, se pa premikamo proti električnim vozilom. Ključne poti so štiri, držati se jih je treba sorazmerno. Ena je premog, kjer se bo Premogovnik Velenje zapiral šele v 2054. To bo sovpadlo s tem, da bomo morali preiti na druge vire. Jedrska energija je poceni, je pa vprašanje, kaj smo pripravljeni sprejeti za to ceno. URE ter OVE in samooskrbnost regij so še ostali ključni poti. Za trenutno inštalirane kapacitete v termo in jedrskem sektorju bi potrebovali 9 km² pod ustreznim naklonom pokriti s PV. Cena JE je nizka, ker se sredstva ne akumulirajo zadostno v skladu za razgradnjo.

Dejan Savič je izpostavil, da ne govorimo preprosto o nadomestitvi ene tehnologije z drugo, temveč o kombinaciji vrste tehnologij.

Gorazd Marinček je opozoril, da ima Slovenija kar 50 % več porabe energije na enoto proizvoda, kot je evropsko povprečje. Če bi se približali evropskemu povprečju in to dosegali z ukrepi URE, potem bi se nam potreba po kapacitetah pokazala v drugi luči. 17 % energije naj bi se dalo prihraniti z mehкими ukrepi URE (neinvesticijski ukrepi) – npr. skozi energetsko knjigovodstvo so v Šolskem centru Velenje zmanjšali porabo energije okoli 10 %. URE so prvi korak, ki ga je treba izkoristiti. Imamo predpise o osvetlitvi, ki so potratni, kjer bi se dalo veliko prihraniti.

Lidija Živčič je povedala, da BDP kot kazalec razvoja in kazalec potrebe po energiji ni sprejemljiv. Nesprejemljiv je tudi trenutni način planiranja energetike, kjer se najprej vprašamo, koliko utegnemo porabiti čez npr. dvajset let, nato pa se lotimo gradnje kapacitet. Prvi cilj, ki bi si ga morali zastaviti, je stabilizacija rabe energije, nato pa ukrepe planirati tako, da lahko ta cilj dosežemo. Šele drugi korak je planiranje gradnje kapacitet. Ker tudi OVE niso popolnoma zeleni, je potrebno bolje opredeliti, kaj se sme in kaj ne ter kako načrtovati vključevanje OVE v lokalne skupnosti. V Sloveniji imamo veliko problemov z umeščanjem OVE v prostor, saj projekti ponavadi pridejo v razpravo v lokalni skupnosti šele v fazi, ko so pogodbe podpisane in lokalna skupnost ne more vplivati niti na izvedbene variante.

Gorazd Marinček je predstavil avstrijski Goessing kot primer samooskrbne skupnosti (71 % samozadostnosti), ki se je odločila, da ne želi več zapravljati denarja za tuje energetske vire, se lotil dela in v okvirno dvajsetih letih postal skoraj energetsko samooskrbna skupnost, ki velik del svoje gospodarske dejavnosti dolguje prav izkoriščanju OVE.

Borut Jakovac in Andrej Kos iz Ekološkega društva Kozjak Dragučova sta izrazila željo po prisotnosti predstavnika DEM. V primeru ČHE Kozjak je bil problem podoben kot drugod: projekt je bil predstavljen šele v zaključni fazi in dialoga ni bilo. Razprava v lokalni skupnosti je bila, vendar le zato, da so DME povedali, da se bo ta projekt umestil v prostor. Avstrijski Wildon ima podoben problem, ko daljnovodi sekajo dvorišča. Namen je speljati daljnovod na Koroško, da se bo lahko elektirka iz AT koristila za črpanje vode. Velik problem je bil to, da ljudem niso podajali vseh informacij, temveč le delčke, ostalo pa so morali iskati sami, da so se lahko seznanili s celotno sliko. Država je naredila projekt, naredila razgrnitev, ni pa upoštevala pripomb. Lokalni skupnosti so razlagali, da določene zadeve niso tehnično izvedljive, čeprav so s pomočjo tujih strokovnjakov ljudje nato ugotovili, da to ni res. Dokazali so, da je tehnično izvedljivo; potem se je izkazalo, da je cena bistveno višja (ocena je bila 150 mio eur, vendar so zunanji strokovnjaki izračunali, da bi lahko bila cena le 50 – 70 m eur).

Dejan Savič je izpostavil, da je prostor skupna lastnina in vsi deležniki imajo pravico sodelovati v razpravi. Iskati je treba možnosti, kjer pridemo skupaj – ponavadi se pride do rešitve, vendar pa so le-te nekoliko dražje. Iskati je treba rešitve, ki spodbujajo lokalno gospodarstvo, vključiti pa je treba podjetja, ki iščejo nove priložnosti, sindikate, lokalne politike, obrtne zbornice.

Peter Vrtič je pojasnil, da se potenciali regije na področju OVE skrivajo predvsem v HE na Dravi, bioplinu in biomasi, sončni energiji in mikrolokacijah za manjše VE. Delajo scenarije za samooskrbnost Prekmurja in Savinjsko-Šaleške regije; pripravljeni so različni scenariji in poskusili so oceniti, kateri so manj sporni. URE je pomemben korak, vendar je treba ukrepe za URE ravno tako izvajati pravilno. Sprejeli smo pravilnik o razdeljevanju stroškov energije, ni pa bilo analize, kakšne so razlike kotnih stanovanj (prebivalci teh stanovanj so manjšinski, pa ne morejo vplivati na odločitve) – ljudje se nad tem pritožujejo. Maribor ima narejeno dobro študijo za URE in OVE – naredili so jo za podpis Covenant of Mayors.